

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **Ing. H. K.**, zastoupená Mgr. Alicí Benešovou, advokátkou se sídlem Rokycany, Míru 17, proti žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Plzni**, se sídlem Plzeň, Radobyčická 12, **za účasti osoby zúčastněné na řízení:** Obec Útušice, se sídlem Útušice 59, zastoupená Mgr. Lukášem Hrabětem, advokátem se sídlem Plzeň, Brojova 16, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 2. 2013, č. j. 57 A 84/2012 - 174,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 2. 2013, č. j. 57 A 84/2012 - 174, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále též „krajský soud“) ze dne 6. 2. 2013, č. j. 57 A 84/2012 - 174, jímž bylo zrušeno rozhodnutí stěžovatele ze dne 22. 6. 2009, č. j. ZKI-O-8/112/2009, ve věci zamítnutí návrhu žalobkyně na opravu chyby v katastrálním operátu ve smyslu § 8 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „katastrální zákon“).

[2] Z hlediska skutkového stavu věci jsou v souzené věci rozhodné následující skutečnosti: Dne 17. 3. 2008 podala žalobkyně u Katastrálního úřadu pro Plzeňský kraj, Katastrálního pracoviště Přeštice (dále jen „katastrální úřad“) návrh na opravu chyby

v katastrálním operátu, který se týkal zápisu pozemků na listě vlastnictví č. 1115 v katastrálním území Štěnovice. Chyba dle jejího názoru spočívá ve skutečnosti, že u pozemku vedeného ve zjednodušené evidenci - původ přidělový plán nebo jiný podklad p. č. 740/1, druh využití pozemku orná půda, došlo k jeho rozdělení geometrickým plánem č. 853-9/2007 ze dne 24. 1. 2007 bez jejího souhlasu na pozemek katastru nemovitostí p. č. 663/16 o výměře 660 m², druh pozemku ostatní plocha, způsob využití pozemku ostatní komunikace a pozemek ve zjednodušené evidenci č. 740/1 - o výměře 14 ha 1317 m², druh pozemku orná půda.

[3] Změna údajů v katastrálním operátu byla provedena na základě ohlášení obcí Útušice a Štěnovice ze dne 19. 3. 2007, v němž ohlašovatelé požádali o zápis místní komunikace IV. třídy, chodníku podél komunikace III/18032, nacházející se mj. též na výše uvedeném pozemku ve spoluvlastnictví žalobkyně p. č. 663/16, do katastrální mapy, a to včetně změny druhu dotčených pozemků.

[4] Rozhodnutí krajského soudu je již druhým v této věci, když první rozsudek tohoto soudu byl zrušen rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2012, č. j. 5 As 99/2011 - 104 (rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na internetové adrese www.nssoud.cz), pro nepřezkoumatelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Krajský soud byl kasačním rozhodnutím zavázán, aby se v dalším řízení vypořádal se všemi žalobními námitkami žalobkyně, a aby vyjádřil své závěry, zda se podle jeho názoru jedná o námitky ohledně způsobilosti listin pro zápis záznamu do katastru nemovitostí, kde se lze soudní ochrany domáhat v řízení o ochraně před nezákonným zásahem podle § 82 a násl. s. ř. s., či o námitky ve smyslu provedení zápisu v rozporu s listinou, kdy lze nesprávný záznam opravit v řízení o opravě chyb v katastrálním operátu podle § 8 katastrálního zákona.

[5] Krajský soud v nyní napadeném rozsudku dospěl k závěru, že správnost listiny, na základě které byl proveden zápis záznamem podle § 7 odst. 1 katastrálního zákona (tj. geometrický plán ze dne 9. 2. 2007) byla již v době rozhodování katastrálního úřadu vyvrácena stavebním povolením vydaným odborem dopravy Okresního národního výboru Plzeň - jih, č. j. dopr/411/86 ze dne 18. 8. 1986, ze kterého vyplývá, že předmětná komunikace byla povolena k realizaci v katastrálním území Štěnovice jen na pozemku p. č. 1101/1, nikoliv na pozemku p. č. 663/16. Dle názoru krajského soudu tak nebyly splněny podmínky pro dělení pozemku stanovené v ustanovení § 82 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), neboť byl ve smyslu § 53 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, dokázán opak toho, co bylo osvědčeno předloženým geometrickým plánem. Důvodnou dále krajský soud shledal i námitku, že geometrickým plánem a zápisem záznamem došlo neoprávněně ke změně kultury odděleného pozemku p. č. 663/16. V souvislosti s posouzením této námitky soud opětovně uvedl, že předmětný zápis záznamem byl proveden v rozporu s § 7 odst. 1 zákona o zápisech, a tedy vůbec nemohl být proveden. S ohledem na tyto skutečnosti, proto krajský soud podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vyslovil, že se věc vrací stěžovateli k dalšímu řízení.

pokračování

Stručné shrnutí argumentace obsažené v kasační stížnosti

[6] Proti shora označenému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel u zdejšího soudu v rozsahu výroků I. a II. včasnou kasační stížnost, když nesprávnost napadeného rozhodnutí spatřuje v naplnění důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[7] Stěžovatel ve své kasační stížnosti zdůraznil, že katastrální úřad nemá kompetence, aby v rámci záznamového řízení přezkoumával správnost, resp. pravost listin, na jejichž základě má být zápis proveden. S odkazem na judikaturu Ústavního soudu České republiky (nálezy ze dne 7. 4. 1998, sp. zn. II. ÚS 315/1998 a ze dne 3. 5. 1999, sp. zn. IV. ÚS 43/1999; rozhodnutí Ústavního soudu jsou rovněž dostupná na internetové adrese nalus.usoud.cz) uvedl, že ani v případě, kdy se katastrální úřad z nějakého důvodu domnívá, že listina obsahuje nesprávné údaje, které však nelze podřadit pod chyby v psaní, počtech nebo jiné zřejmé nesprávnosti, nemá možnost provedení záznamu odmítnout. Za jinou zřejmou nesprávnost lze přitom dle stěžovatele kupříkladu považovat stav, kdy listina, která je přílohou ohlášení, je díky svému technickému stavu nečitelná nebo se týká zcela odlišných subjektů, skutečností apod., tedy byla k ohlášení zjevně přiložena omylem či případů, kdy nebyla přiložena vůbec, ač se na ni ohlašovatel ve svém podání odvolává.

[8] Podle názoru stěžovatele byl zápis záznamem proveden v souladu s předpisy, které tento způsob zápisu upravují, a katastrální úřad nebyl oprávněn zápis záznamem odmítnout. S ohledem na výše uvedené skutečnosti proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III.

Shrnutí vyjádření žalobkyně ke kasační stížnosti

[9] Žalobkyně ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se plně ztotožňuje se závěry krajského soudu ve věci jeho rozsudku ze dne 6. 2. 2013, č. j. 57 A 84/2012. Má za to, že kasační stížnost není důvodná a proto navrhuje, aby byla v celém rozsahu zamítnuta.

[10] Osoba zúčastněná na řízení se k obsahu kasační stížnosti nevyjádřila.

IV.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] Stěžovatel se včas podanou kasační stížností (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) domáhá přezkumu rozhodnutí krajského soudu, které vzešlo z řízení, jehož byl účastníkem (§ 102 s. ř. s.), jeho kasační stížnost splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) a zaměstnanec, který za něj jedná, má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud v tomto směru proto neshledal žádné důvody pro nepřípustnost kasační stížnosti, nicméně musel rovněž posoudit přípustnost kasační stížnosti dle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

[12] Dle posledně uvedeného ustanovení je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno

Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem kasačního soudu.

[13] Citované ustanovení zajišťuje, aby se Nejvyšší správní soud nemusel zabývat znovu věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor vyslovil, a to v situaci, kdy se tímto právním názorem soud na nižším stupni řídil. Podrobit takovéto rozhodnutí novému přezkumu v rámci řízení o kasační stížnosti by postrádalo smysl, neboť *„ve svých důsledcích by v případě připuštění nového přezkumu mohly nastat toliko dvě možné situace. Buď by kasační soud setrval na svém původním názoru, takže by věcné projednání kasační stížnosti nemělo pro stěžovatele žádný význam, nebo by vyslovil právní názor jiný, takže by postupně rozličnými právními názory zcela rozvrátil právní jistotu a popřel princip předvídatelnosti soudních rozhodnutí“* [nález Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05 (N 119/37 SbNU 519)].

[14] Ze zákazu opakované kasační stížnosti nicméně judikatura zdejšího soudu dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu (viz kupř. usnesení ze dne 10. 6. 2008, č. j. 2 Afs 26/2008 - 119). Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by totiž znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva.

[15] Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené dospěl k závěru, že podaná kasační stížnost je ve smyslu ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. přípustná, neboť původní rozhodnutí krajského soudu bylo zrušeno právě z důvodu nepřezkoumatelnosti. Kasační stížnost stěžovatele tak spadá pod výše uvedenou výjimku a jejímu projednání citované ustanovení nijak nebrání.

[16] Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel ve své kasační stížnosti uplatnil. Neshledal přitom v dosavadním řízení vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[17] Kasační stížnost je důvodná.

[18] Změnu záznamu v katastru nemovitostí je možné provést buď cestou opravy chyb v katastrálním operátu podle § 8 katastrálního zákona, nebo prostřednictvím žaloby na ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 a násl. s. ř. s. Kritériem pro výběr jedné z nich je vždy povaha požadované změny.

[19] Žalobu na ochranu před nezákonným zásahem je možné podat tehdy, je-li tvrzená nesprávnost záznamu *„vyšší kvality“* než pouhý zřejmý omyl. Jinými slovy, pokud se žadatel domáhá přezkumu provedení či neprovedení záznamu jako takového (protože tvrdí, že byl proveden či odmítnut nezákonně), a nikoliv jen opravy zřejmého omylu, musí se vydat ve správním soudnictví cestou žaloby proti nezákonnému zásahu.

[20] Vzhledem k tomu, že krajský soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že námitky žalobkyně měly (a i byly) uplatněny v režimu opravy chyb v katastrálním operátu, je na zdejšímu soudu, aby v probíhajícím řízení s ohledem na obsah kasační stížnosti stěžovatele posoudil oprávněnost tohoto právního závěru.

pokračování

[21] Z pohledu relevantní právní úpravy zdejší soud považuje za vhodné poukázat zejména na ustanovení § 8 odst. 1 katastrálního zákona, dle něhož na písemný návrh vlastníka nebo jiného oprávněného nebo i bez návrhu opraví katastrální úřad chybné údaje katastru, které vznikly zřejmým omylem při vedení a obnově katastru.

[22] K výkladu pojmu „zřejmý omyl“ se zdejší soud vyjádřil již v řadě svých rozhodnutí, a to mj. v rozsudku ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 As 40/2007 - 103 (publ. pod č. 2098/2010 Sb. NSS), v němž dospěl k závěru, že tento pojem je potřeba „vykládat vždy v souvislosti s konkrétním případem. Obecně sem lze zařadit jak omyl týkající se skutkových okolností (*error facti* - zejména případy chyb v psaní a počítání, jako zápis jiných údajů, zápis údajů neobsažených v podkladové listině či např. i opomenutí zapsat údaj v podkladové listině obsažený) tak omyl právní (*error iuris* - např. zápis právního vztahu, který právní řád nezná, či zápis skutečnosti na základě listiny, která nesplňuje požadavky stanovené katastrálním zákonem). Tento omyl bude přitom pravidelně způsoben činností pracovníka katastru. Omyl je totiž charakteristický vždy tím, že je v něm obsažen lidský činitel.“

[23] V této souvislosti je přitom nutné také vzít v potaz, že omyl musí být podle § 8 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona zřejmý – tj. katastrální úřad nemůže přistoupit k opravě chyby, která je nejasná nebo sporná. Možností oprav údajů v katastru jsou v katastrálním zákoně mimoto vymezeny taxativně a není možné je výkladem rozšiřovat o případné další důvody, na které zákon výslovně nepamatuje. I na katastrální úřady se totiž v plném rozsahu vztahuje čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky, podle něhož státní orgán může činit jen to, co zákon výslovně stanoví.

[24] Z výše uvedeného je tak zřejmé, že katastrální úřad nemá zákonnou možnost zkoumat listinu předloženou k provedení záznamu z jiných hledisek, než stanoví § 8 odst. 1 katastrálního zákona. Proto ani v případě, kdy se katastrální úřad domnívá, že listina obsahuje nesprávné údaje, které ovšem nelze podřadit pod chyby v psaní, počtech či jiné zřejmé nesprávnosti, nemá možnost provedení záznamu odmítnout, neboť mu nepřísluší hodnotit věcnou stránku předložené listiny.

[25] Ve světle výše uvedeného Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než souhlasit s právním názorem stěžovatele, že změna záznamu požadovaná žalobkyní nemohla být provedena cestou opravy chyby v katastrálním operátu podle § 8 katastrálního zákona (kasační soud nicméně nijak nepředjímá posouzení zbývajících námitek žalobkyně, jejichž hodnocení krajským soudem nebylo napadeno kasační stížností).

[26] Pokud totiž krajský soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že správnost listiny obsahující souhlas stavebního úřadu s dělením pozemku podle § 82 odst. 3 stavebního zákona byla vyvrácena předloženým stavebním povolením z roku 1986, nelze než konstatovat, že se jednalo o závěr, který ve skutečnosti napadá samotnou způsobilost listiny pro zápis záznamu do katastru nemovitostí, nikoliv zřejmý omyl při vedení katastrálního operátu.

[27] Již v původním kasačním rozhodnutí přitom zdejší soud vyslovil závěr, že tento typ námitek má být uplatněn v řízení o ochraně před nezákonným zásahem podle § 82 a násl. s. ř. s. Touto úvahou byl vázán nejenom krajský soud, nýbrž je jí vázán i kasační soud v probíhajícím řízení, a proto mu nezbylo než rozsudek krajského soudu zrušit.

[28] Výše uvedený závěr však v žádném případě není výrazem nedotknutelnosti činnosti stěžovatele a vyloučení možnosti kontroly či nápravy jeho postupu, nýbrž odráží odlišnou

roli správních orgánů a soudů, kdy prvním z nich náleží pouhá evidence vlastnických práv k nemovitostem v katastru na základě předložených listin a druhým z nich náleží v případě nejasností rozhodování o těchto právech (viz obdobně rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 3. 2011, č. j. 4 As 34/2010 - 41).

[29] Úvaha krajského soudu je mimoto značně zkratkovitá a balancující na samé hraně přezkoumatelnosti, když soud na jedné straně shledává geometrický plán obsahující souhlas s dělením pozemků za listinu ve smyslu § 82 odst. 3 stavebního zákona, avšak aniž by se blíže zabýval charakterem a právní závazností této listiny, dochází k závěru, že k tomu, aby k tomuto dokumentu nebylo přihlíženo, postačuje její tvrzený rozpor se stavebním povolením vydaným v roce 1986.

[30] Nejvyšší správní soud závěrem uvádí, že s ohledem na skutečnost, že stěžovatel v kasační stížnosti nenapadl podřazení zbývajících námitek žalobkyně pod režim § 8 katastrálního zákona, ke správnosti právního posouzení této otázky se s ohledem na dispoziční zásadu ovládající správní soudnictví nemohl vyjádřit.

[31] Ve světle výše uvedených skutečností Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že pokud žalobkyně chtěla podrobit přezkumu provedení předmětného záznamu z pohledu způsobilosti souhlasu stavebního úřadu v Štěnovicích s dělením pozemků v jejím spoluvlastnictví, měla možnost podat žalobu na ochranu před nezákonným zásahem (ve lhůtě stanovené § 84 odst. 1 s. ř. s.). Tímto ovšem zdejší soud nezaujímá stanovisko k otázce, zda by tato žaloba byla úspěšná, protože věcné posouzení zákonnosti předmětného záznamu mu v tomto řízení nepřísluší.

V.

Závěr a náklady řízení

[32] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto rozsudek v napadené části, to je výročí I. a II. a v závislém výroku o nákladech řízení osoby zúčastněné na řízení, tedy rozsudek v celém rozsahu podle § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. zrušil.

[33] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[34] Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[35] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

pokračování

V Brně dne 25. září 2013

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu